

دانشگاه علوم پزشکی
و خدمات بهداشتی درمانی اردبیل

دانشگاه علوم پزشکی اردبیل

دانشکده پزشکی

پایان نامه جهت اخذ درجهٔ دکترای حرفه‌ای رشته پزشکی
عنوان

بررسی وضعیت اقتصادی-اجتماعی در شیوع چاقی در بین افراد ۳۵

تا ۷۰ سال شهرستان اردبیل در سال ۱۳۹۸

نگارش:

فواد دیبازر

اساتید راهنما:

دکتر تلما ظهیریان

دکتر فرهاد پورفرزی

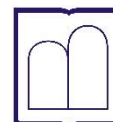
استاد مشاور:

دکتر حامد زندیان

اردیبهشت ۱۴۰۲

شماره پایان نامه: ۰۹۸۸

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

گواهی اصالت پایان نامه

اینجانب فواد دیبازر دانشجوی مقطع دکتری رشته پزشکی دانشگاه علوم پزشکی

اردبیل تایید می‌نمایم که:

- این پایان نامه بر اساس نتایج بررسیها/ تحقیقات انجام یافته توسط اینجانب تحت راهنمای آقای دکتر زندیان بوده و بوسیله خودم انشا گردیده است و در صورت استفاده از نتایج پژوهش ها و یا آثار دیگران بلافاصله به مرجع مورد استفاده استناد شده است و در قسمت منابع و مآخذ مشخصات مرجع به طور کامل ذکر گردیده است.

- مسئولیت صحت مطالب مندرج در این پایان نامه به طور کامل با اینجانب است.

- این پایان نامه قبلا برای دریافت هیچ مدرک تحصیلی (هم سطح، پایین تر یا بالاتر) در سایر دانشگاه ها و موسسات آموزش عالی ارائه نشده است.

- کلیه حقوق مادی و معنوی این پایان نامه و هر گونه محصول مستخرج از آن اعم از مقالات، چاپ کتاب و ثبت اختراع به دانشگاه علوم پزشکی اردبیل تعلق دارد و هرگونه استفاده از اطلاعات و یا نتایج، واگذاری اطلاعات به افراد دیگر، چاپ، تکثیر، نسخه برداری، ترجمه و اقتباس از این پایان نامه بدون اخذ اجازه کتبی از دانشگاه علوم پزشکی اردبیل ممنوع است.

- کلیه مقالات مستخرج از این پایان نامه تحت نام دانشگاه علوم پزشکی اردبیل (Ardabil University of Medical sciences) به عنوان وابستگی نویسنده اول یا مسئول و با اطلاع و

اجازه تمامی اساتید راهنما و مشاور به چاپ رسیده یا خواهد رسید.

- چنانچه در هر مقطع زمانی، خلاف موارد فوق ثابت شود، عواقب ناشی از آن را می‌پذیرم و دانشگاه مجاز است با اینجانب مطابق با ضوابط و مقررات رفتار نموده و در صورت برخورد قانونی، هیچ گونه ادعایی نخواهم داشت.

نام و نام خانوادگی دانشجو

امضا و تاریخ

- بدینوسیله **اصال و صحت** نتایج این پایان نامه مورد تأیید اینجانب، دکتر زندیان استاد راهنما می‌باشد.

نام و نام خانوادگی استاد راهنما

امضا و تاریخ

تقدیم

به نام آنکه جان را فکرت آموخت خدای را بسی
شاکرم که از روی کرم، پدر و مادری فداکار نصیبم
ساخته تا در سایه‌ی درخت پر بار وجودشان بیاسایم
و از ریشه‌ی آن‌ها شاخ و برگ گیرم. والدینی که
بودنشان تاج افتخاری است بر سرم و نامشان دلیلی
است بر بودنم چرا که این دو موجود مقدس پس از
پروردگار، مایه‌ی هستی ام بوده اند، دستم را گرفتند و
در این وادی پر از فراز و نشیب زندگی، چگونه راه
رفتن را به من آموختند.

آموزگارانی که برایم زندگی و انسان بودن را معنا
کردند.

حال این برگ سبزی است تحفه‌ی درویش تقدیم به
آستان آنان...

تشکر و قدردانی

بر خود لازم می‌دانم که از اساتید راهنمای
محترم آقای دکتر حامد زندیان و خانم دکتر
تلمه ظهیریان و استاد مشاور گرانقدر جناب
آقای دکتر فرهاد پورفرضی به خاطر
راهنمایی‌های ارزشمند نهایت تشکر و
قدردانی را نمایم.

فهرست مطالب

صفحه	عنوان
۱	چکیده
۳	فصل اول مقدمه
۳	۱-۱-مقدمه و بیان مسئله
۶	۲-۱-اهداف
۶	۱-۲-۱-هدف کلی مطالعه
۶	۲-۲-۱-اهداف اختصاصی
۶	۱-۲-۳-اهداف کاربردی
۶	۱-۲-۴-فرضیات و سوالات پژوهش
۶	۳-۱-تعریف واژه ها
۸	فصل دوم بررسی متون
۹	۱-۲- مبانی نظری
۹	۱-۱-۲-چاقی
۱۰	۲-۱-۲-انواع چاقی
۱۱	۳-۱-۲-علت چاقی
۱۷	۴-۱-۲-عوارض چاقی
۱۸	۵-۱-۲-راههای درمان چاقی
۲۱	۶-۱-۲-وضعیت اجتماعی اقتصادی
۲۵	۲-۲- بررسی متون
۳۱	فصل سوم مواد و روش کار
۳۲	۱-۳-نوع مطالعه
۳۲	۲-۳-جامعه مورد مطالعه و روش نمونه گیری
۳۲	۳-۳-روش گردآوری اطلاعات
۳۲	۴-۳-معیارهای ورود به مطالعه

۳۲۵-۳-معیارهای خروج از مطالعه
۳۳۶-۳-ملاحظات اخلاقی
۳۳۷-۳-محاسبات آماری
۳۵ فصل چهارم نتایج
۳۶۱-۴-مقدمه
۳۶۲-۴-یافته‌های توصیفی و تحلیلی
۵۰ فصل پنجم بحث و نتیجه گیری
۵۱۱-۵-بحث
۵۶۲-۵-محدودیت‌ها
۵۷۳-۵-جمع بندی و نتیجه گیری
۵۸۴-۵-پیشنهادات
۵۹۵-۵-ترجمان دانش
۶۰ منابع

فهرست جداول

- ۳-۸- جدول متغیرها..... ۳۳
- جدول ۴-۱: توزیع شرکت کنندگان در مطالعه بر حسب شاخص توده بدنی و چاقی..... ۳۶
- جدول ۴-۲: شیوع چاقی و اضافه وزن بر حسب سن ۳۸
- جدول ۴-۳: شیوع چاقی و اضافه وزن بر حسب جنسیت ۴۰
- جدول ۴-۴: شیوع چاقی و اضافه وزن بر حسب وضعیت تأهل ۴۲
- جدول ۴-۵: شیوع چاقی و اضافه وزن بر حسب سطح تحصیلات ۴۴
- جدول ۴-۶: شیوع چاقی و اضافه وزن بر حسب وضعیت اقتصادی-اجتماعی ۴۶
- جدول ۴-۷: میزان خام و تطبیق یافته عوامل مرتبط با چاقی ۴۸

فهرست نمودارها

- شکل شماره ۱-۴: توزیع کلی شرکت کنندگان در مطالعه بر حسب وزن (شاخص توده بدنی) ۳۷..
- شکل شماره ۲-۴: توزیع شرکت کنندگان به تفکیک چاقی و وزن نرمال به تفکیک گروههای سنی ۳۹.....
- شکل شماره ۳-۴: توزیع شرکت کنندگان به تفکیک چاقی و وزن نرمال به تفکیک گروههای جنسی ۴۱.....
- شکل شماره ۴-۴: توزیع شرکت کنندگان به تفکیک چاقی و وزن نرمال به تفکیک وضعیت تأهل ۴۳.....
- شکل شماره ۵-۴: توزیع شرکت کنندگان به تفکیک چاقی و وزن نرمال به تفکیک سطح تحصیلات ۴۵.....
- شکل شماره ۶-۴: توزیع شرکت کنندگان به تفکیک چاقی و وزن نرمال به تفکیک سطح اقتصادی-اجتماعی ۴۷.....

فهرست علايم اختصاری

BMI: Body Mass Index

NCD: Non-communicable Disease

SES: Socio-Economic Status

GDP: Gross Domestic Product

PERSIAN: Prospective Epidemiological Research Studies in IrAN

PCA: Principal Component Analysis

RCI: Relative Concentration Index

WHO: World Health Organization

LPG: Lipomassage

عنوان: بررسی وضعیت اقتصادی □ اجتماعی در شیوع چاقی در افراد ۳۵ تا ۷۰ سال در

اردبیل در سال ۱۳۹۸

چکیده

زمینه: چاقی به عنوان یکی از بزرگترین تهدیدات وابسته به سبک زندگی سلامت جهانی شناخته شده است که در چند دهه اخیر عواقب سلامتی نامطلوبی را به جای گذاشته است. نابرابری‌های اجتماعی-اقتصادی به طور گسترده‌ای در ارتباط با چاقی بحث شده اند و به طور کلی نقش مهمی در نابرابری سلامت ایفا می‌کنند.

هدف: هدف پژوهش حاضر تعیین ارتباط بین BMI و عوامل اجتماعی-اقتصادی در اردبیل بود.

روش کار: در این مطالعه توصیفی-تحلیلی تعداد ۲۰۴۶۰ افراد در بازه سنی ۳۵ تا ۷۰ تحت پوشش پرشین کوهورت اردبیل وارد مطالعه شدند. BMI بر حسب کیلوگرم بر متر مربع محاسبه شد. برای تعیین پنجک‌های اجتماعی-اقتصادی از آنالیز مؤلفه اصلی (PCA) استفاده شد. رگرسیون خطی چند متغیره برای تجزیه و تحلیل ارتباط BMI به عنوان متغیر وابسته با متغیرهای توضیحی انجام شد، علاوه بر این، تجزیه و تحلیل تجزیه برای شناسایی عواملی که نابرابری مرتبط با ثروت در چاقی را توضیح می‌دهند، انجام شد.

یافته‌ها: شیوع افراد چاق و اضافه وزن ۷۶/۱ درصد (۳۱/۶۴ درصد اضافه وزن و ۴۴/۴۶ درصد چاق) بود که بیشترین فراوانی افراد چاق مربوط به گروه سنی ۴۵ تا ۴۹ سال (۲۰/۲۸ درصد) و افراد بی سواد (۲۹/۱۳ درصد) بود. نتایج مدل رگرسیون خطی چند متغیره نشان داد که سن، مونث بودن، ازدواج، سطح تحصیلات پایین، ابتلا به بیماری مزمن، سطح اجتماعی-اقتصادی بالاتر با چاقی ارتباط مثبت دارند ($P < 0.05$).

نتیجه گیری: BMI ارتباط معنی داری با وضعیت اجتماعی-اقتصادی نشان داد، جایی که ثروتمندترین افراد BMI به طور قابل توجهی بالاتر از فقیرترین گروه داشتند. با توجه به نقش مستقیم شاخص توده بدنی بالا در بیماری‌های غیرواگیر، لازم است سیاست‌های جدیدی با مداخله رژیم غذایی و افزایش فعالیت بدنی برای کنترل شاخص توده بدنی در جمعیت ایران تدوین و اجرا شود.

کلمات کلیدی: وضعیت اجتماعی اقتصادی، چاقی، نابرابری